

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Kód materiálu:	VY_12_INOVACE_01_MARIE_TEREZIE_A_JOSEF_II		
Název materiálu:	Marie Terezie a Josef II.		
Předmět:	Člověk a jeho svět	Ročník:	4.
Časová dotace:	2 x 45 min	Datum ověření:	11. 11. 2012
Jméno autora:	Mgr. Ludmila Šírová		
Klíčová slova:	Marie Terezie, Josef II., reforma školství, povinná školní docházka, sňatková politika, první sčítání obyvatelstva, války o rakouské dědictví, zrušení nevolnictví, Toleranční patent		
Výchovné a vzdělávací cíle:	Žáci si osvojí reformy Marie Terezie a Josefa II., uvědomí si jejich význam a přínos pro obyvatelstvo habsburské říše		
Rozvíjené klíčové kompetence:	K učení – vyhledává a třídí informace Komunikativní – formuluje získané poznatky vlastními slovy		
Anotace, metodický list:	Příprava na vyučovací hodinu rozvíjející čtenářskou gramotnost s využitím schématu E-U-R.		
Použité zdroje:	<p>Text je dostupný pod licencí Creative Commons: http://cs.wikipedia.org/wiki/Marie_Terezie Text je dostupný pod licencí Creative Commons: http://cs.wikipedia.org/wiki/Josef_II. http://www.google.cz/imgres?q=marie+terezie&hl=cs&sa=X&qbv=2&biw=1024&bih=605&tbs=ic:gray&tbnid=EqPrM1Jt_3pVhM:&imgrefurl=http://leccos.com/index.php/clanky/marie-terezie-2&docid=no90EFml2jxoKM&imgurl=http://leccos.com/pics/pic/marie_terezie.jpg&w=243&h=330&ei=qBq8T_CkMM3tOe6YvN8C&zoom=1&iact=hc&vpx=410&vpy=70&dur=31&hovh=262&hovw=193&tx=105&ty=152&sig=111314947893531140395&page=1&tbnh=163&tbnw=122&start=0&ndsp=12&ved=1t:429r:2,s:0 http://www.google.cz/imgres?q=josef+ii&hl=cs&sa=X&qbv=2&biw=1024&bih=605&tbs=ic:gray&tbnid=hncqDlc9nLls_M:&imgrefurl=http://leccos.com/index.php/clanky/josef-2-2&docid=zD-JJjpxxZS7_M&imgurl=http://leccos.com/pics/pic/josef_ii_.jpg&w=231&h=330&ei=ZRk8T9TRCoqY0uXezN8C&zoom=1&iact=hc&vpx=90&vpy=141&dur=210&hovh=264&hovw=184&tx=108&ty=116&sig=111314947893531140395&page=1&tbnh=119&tbnw=83&start=0&ndsp=22&ved=1t:429r:0,s:0</p>		

Tento výukový materiál byl vytvořen v rámci projektu EU peníze školám.
 Základní škola a Mateřská škola Veřovice, příspěvková organizace

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Popis hodiny

Evokace

Děti rozděleny pomocí kartiček se souvisejícími historickými údaji, pojmy do 4 skupin.

Dětem jsou rozdány portréty Marie Terezie a Josefa II., výkresy A3 a tabulka č. 1 - reformy Marie Terezie a Josefa II.

Instrukce:

1. Každý z portrétů Marie Terezie a Josefa II. nalepte na jeden výkres.
2. Tabulku rozstříhejte a společně se pokuste odhadnout, které reformy provedla Marie Terezie a které její syn Josef II.
3. Reformy nalepte k jednotlivým panovníkům.

Uvědomění významu

Do skupinek je rozdán připravený text (dyslektické děti mají text zkrácený). Žáci dále pracují dle pokynů:

Instrukce:

1. V textu samostatně najděte a zvýrazněte reformy Marie Terezie a Josefa II.
2. Společně nalezené informace zkontrolujte.
3. Porovnejte nově získané informace s vaší společnou prací

Reflexe

T-graf – společná kontrola. Vyučující čte jednotlivé reformy, děti zařazují reformy pod jednotlivá jména, při neshodě děti opět vyhledávají informace v textu.

Rozdána tabulka č. 2 - reformy Marie Terezie a Josefa II. (stručný výběr) – slouží jako zápis do sešitu.

Instrukce:

1. Tabulku rozstříhejte a zařaďte reformy k Marii Terezii nebo Josefu II.
2. Nalepte do sešitu.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Příloha - text

Marie Terezie, celým jménem Marie Terezie Walburga Amálie Kristýna.

(13.5.1717-29.11.1780)

Marie Terezie, česká a uherská královna vládla v letech 1740-1780.

Dětství a mládí Marie Terezie je šťastné - Marie je krásná a zdravá dívka, učí se latinsky, italsky, francouzsky a španělsky, zajímá se o klasickou literaturu, dostává hodiny tance a hudby.

V roce 1736, ve svých devatenácti letech, se Marie Terezie vdává za korunního prince lotrinského vévodství, Františka I. Lotrinského, postupně se jim narodí 16 dětí.

V roce 1740, po smrti otce, se Marie Terezie ujímá moci nad habsburskou říší. Okolní panovníci se domnívají, že nastala vhodná doba, aby si habsburskou říší mezi sebou rozdělili. Začíná válka s Pruskem o rakouské dědictví (1740-48). Během války reformuje armádu. Marie Terezie nakonec své panství uhájila (ztratila jen část Slezska).

Války však Marii ukázaly, v jak špatném stavu je její říše. Chtěla, aby její země byla bohatá a silná. Ve své říši ruší hranice mezi jednotlivými zeměmi, buduje silnice, kvůli obchodu sjednotí míry a váhy, zavede jednotnou měnu. Velká změna se děje i ve školství, kde je zavedena povinná školní docházka. Ve škole se všichni (i nejhudší část obyvatelstva) učí číst, psát a počítat. Je si vědoma, že musí reformovat celý právní řád. Kvůli přehledu ve své říši nařizuje první sčítání obyvatelstva, zavádí číslování domů. Její syn Josef II. navíc nechává provést soupis veškeré půdy. Marie zakazuje trest smrti a mučení při výsleších. Je známá svou sňatkovou politikou, díky výhodným sňatkům její děti vládly na sedmi evropských trůnech. V roce 1765 umírá František I. Štěpán Lotrinský - po jeho smrti pak Marie Terezie (kterou manželova smrt hluboce zasáhne) učiní svým spoluvládcem (a nástupcem) svého nejstaršího syna Josefa II.

Josef II.

Syn Marie Terezie a Františka Štěpána Lotrinského. Rodiče mu zajistili vysoké vzdělání. Svými reformami se našel zlepšit postavení poddaných, lidé mu přezdívali „Selský císař“. Žádal pravdivé zprávy o své zemi, podnikal utajené cesty po říši jako hrabě Falkenštejn. Po smrti své matky vládne sám, v této době prosazuje své hlavní reformy.

V roce 1781 vydává Toleranční patent, kterým zrovnoprávňuje všechna náboženství. Byla zrušena asi polovina klášterů, které byly neúčinné (zůstaly jen prospěšné pro obyvatelé, které se věnovaly školní výchově, péči o nemocné, vědě), majetek klášterů převzal stát. Zavedena byla řada zdravotnických opatření, stavěly se nemocnice, porodnice, sirotčince, nalezince, chudobince; každá ves měla porodní babku. Vydává protipožární a hygienické předpisy, omezuje experimentální léčení, zavádí očkování. Ruší trest smrti, mučení a tresty.

Ve stejném roce ruší nevolnictví, poddaní se mohou volně stěhovat, uzavírat sňatky. Nadále zůstává roboty. Během své vlády vydal přes 6000 změn v zákoně. Jeho snaha o zavedení jednotného jazyka v celé zemi a pokus vytvořit jednotný rakouský národ, byla jedním z podnětů pro vznik národního obrození v českých zemích. Josef II. umírá v roce 1790 zřejmě na následky přepracování.

Tento výukový materiál byl vytvořen v rámci projektu EU peníze školám.

Základní škola a Mateřská škola Veřovice, příspěvková organizace

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Příloha 2 - Text upraven pro žáky s dys- poruchami

Marie Terezie

(13.5.1717-29.11.1780)

Dětství a mládí Marie Terezie je šťastné, učí se latinsky, italsky, francouzsky a španělsky, dostává hodiny tance a hudby.

V roce 1736, ve svých devatenácti letech, se Marie Terezie vdává za prince Františka I. Lotrinského, postupně se jim narodí 16 dětí.

V roce 1740, po smrti otce, se Marie Terezie ujímá moci nad habsburskou říší. Okolní panovníci se domnívají, že nastala vhodná doba, aby si habsburskou říší mezi sebou rozdělili. Začíná válka s Pruskem o rakouské dědictví (1740-48). Během války reformuje armádu. Marie Terezie nakonec své panství uhájila (ztratila jen část Slezska).

Války však Marii ukázaly, v jak špatném stavu je její říše. Chtěla, aby její země byla bohatá a silná. Ve své říši ruší hranice mezi jednotlivými zeměmi, buduje silnice, kvůli obchodu sjednotí míry a váhy, zavede jednotnou měnu. Velká změna se děje i ve školství, kde je zavedena povinná školní docházka. Ve škole se všichni učí číst, psát a počítat. Je si vědoma, že musí reformovat celý právní řád. Kvůli přehledu ve své říši nařizuje první sčítání obyvatelstva, zavádí číslování domů. Její syn Josef II. navíc nechává provést soupis veškeré půdy. Zakazuje trest smrti a mučení při výsleších. Je známá svou sňatkovou politikou, díky výhodným sňatkům její děti vládly na sedmi evropských trůnech. V roce 1765 umírá František I. Štěpán Lotrinský - po jeho smrti pak Marie Terezie učiní svým spoluvládce (a nástupcem) svého nejstaršího syna Josefa II.

Josef II.

Syn Marie Terezie a Františka Štěpána Lotrinského. Svými reformami se nažil zlepšit postavení poddaných, lidé mu přezdívali „Selský císař“. Po smrti své matky vládne sám, v této době prosazuje své hlavní reformy.

V roce 1781 vydává Toleranční patent, kterým zrovnoprávňuje všechna náboženství. Byla zrušena asi polovina klášterů, které byly neužitečné (zůstaly jen prospěšné pro obyvatelé, které se věnovaly školní výchově, péči o nemocné, vědě). Stavěly se nemocnice, porodnice, sirotčince, nalezince, chudobince; každá ves měla porodní babku. Vydává protipožární a hygienické předpisy, omezuje experimentální léčení. Ruší trest smrti, mučení a tresty.

Ve stejném roce ruší nevolnictví, poddaní se mohou volně stěhovat, uzavírat sňatky. Nadále zůstává robota. Během své vlády vydal přes 6000 změn v zákoně. Jeho snaha o zavedení jednotného jazyka v celé zemi a pokus vytvořit jednotný rakouský národ, byla jedním z podnětů pro vznik národního obrození v českých zemích. Josef II. umírá v roce 1790 zřejmě na následky přepracování.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

<i>První sčítání obyvatelstva</i>	<i>První sčítání obyvatelstva</i>
<i>Školní docházka pro děti od 6-12 let (1774)</i>	<i>Školní docházka pro děti od 6-12 let (1774)</i>
<i>Zakázán trest smrti a mučení při výsleších</i>	<i>Zakázán trest smrti a mučení při výsleších</i>
<i>Toleranční patent- zrovnoprávněna všechna náboženství (tolerování jiných náboženství)</i>	<i>Toleranční patent- zrovnoprávněna všechna náboženství (tolerování jiných náboženství)</i>
<i>Sňatková politika</i>	<i>Sňatková politika</i>
<i>Zrušení nevolnictví, lidé si svobodně vybírají, kde chtějí žít, pracovat a oddávat se, nadále zůstává robota (1781)</i>	<i>Zrušení nevolnictví, lidé si svobodně vybírají, kde chtějí žít, pracovat a oddávat se, nadále zůstává robota (1781)</i>
<i>Zavedl/a číslování domů</i>	<i>Zavedl/a číslování domů</i>
<i>Války o rakouské dědictví s Pruskem</i>	<i>Války o rakouské dědictví s Pruskem</i>
<i>Zrušen trest smrti, rovnost občanů před zákonem, zrušení mučení a trestů</i>	<i>Zrušen trest smrti, rovnost občanů před zákonem, zrušení mučení a trestů</i>
<i>Zavedena jednotná měna v celé monarchii</i>	<i>Zavedena jednotná měna v celé monarchii</i>
<i>Snaha o zavedení jednoho jazyka v celé zemi, pokus vytvořit jednotný rakouský národ</i>	<i>Snaha o zavedení jednoho jazyka v celé zemi, pokus vytvořit jednotný rakouský národ</i>

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tabulka na dělení do skupin

<i>Rudolf II.</i>	<i>Jan Amos Komenský</i>	<i>Renesance</i>
<i>Milovník umění a věd</i>	<i>Naarden</i>	<i>Ozdobné štíty</i>
<i>Sídlo – Praha</i>	<i>Svět v obrazech</i>	<i>Nádvoří s arkádami</i>
<i>Matyáš</i>	<i>Návrhy na změny ve škole</i>	<i>Vzor u Řeků a Římanů</i>
<i>Elixír života</i>	<i>Marie Terezie</i>	<i>Josef II.</i>
<i>Povinná školní docházka</i>	<i>Toleranční patent</i>	